

Dyspozycje do wywiadu z ekspertami polityki społecznej

„Wykorzystanie wskaźników społecznych na potrzeby polityki społecznej w Polsce”

Plan wywiadu:

- I. Przedstawienie osoby przeprowadzającej wywiad
- II. Krótka informacja na temat celu wywiadu i prośba o zgodę na nagranie wywiadu
- III. Zaprezentowanie definicji wskaźników społecznych przyjętej w rozprawie i wręczenie karty z mapą definicyjną (patrz niżej)
- IV. Przejście do pytań skierowanych do eksperta z uwzględnieniem komentarzy osoby prowadzącej wywiad
- V. Zakończenie wywiadu i podziękowania dla eksperta

Osoba przeprowadzająca wywiad: Anna Kurowska, autorka rozprawy doktorskiej pt. „*Wskaźniki społeczne w polityce społecznej*” pod kierunkiem prof. dr hab. Barbary Szatur-Jaworskiej w Instytucie Polityki Społecznej, WDINP UW

Przewidywany czas wywiadu: 1 h; **Liczba wywiadów:** 15

Forma wywiadu: spotkanie lub wywiad telefoniczny (w tym przypadku karta oraz pytania zostaną przesłane do eksperta wcześniej drogą mailową)

Definicja wskaźników społecznych, przyjęta w rozprawie :

Wskaźniki społeczne są to miary, zarówno proste jak i o charakterze agregatowym, niekiedy tworzące zbiory lub systemy, ale również występujące jako indywidualne miary, budowane przede wszystkim w oparciu o dane statystyczne i opisujące:

- a) *w wąskim ujęciu przedmiotowym (wskaźniki społeczne sensu stricto w ujęciu przedmiotowym) elementy takich zagadnień jak – warunki, poziom i jakość życia społeczeństw(a) oraz jego grup i zachodzące w nich zmiany;*
- b) *w szerokim ujęciu przedmiotowym (wskaźniki społeczne sensu largo w ujęciu przedmiotowym) - wszelkiego rodzaju aspekty (a także zachodzące w nich zmiany) związane z życiem i funkcjonowaniem społeczeństw(a) (również wybranych grup społecznych), w tym takie jak np.: struktura społeczna, stosunki społeczne, organizacja społeczna, polityka społeczna czy wartości podzielane w społeczeństwie. O zaklasyfikowaniu danego wskaźnika jako społecznego decyduje więc przede wszystkim kontekst w którym jest on wykorzystywany – zawsze będzie to kontekst społeczny, a więc taki który skupia swoją uwagę na społeczeństwie lub grupach społecznych i polityce bezpośrednio na nich skoncentrowanej, nie zaś gospodarce (jak wskaźniki ekonomiczne), finansach (jak wskaźniki finansowe), technologii (jak wskaźniki technologiczne) itp.*

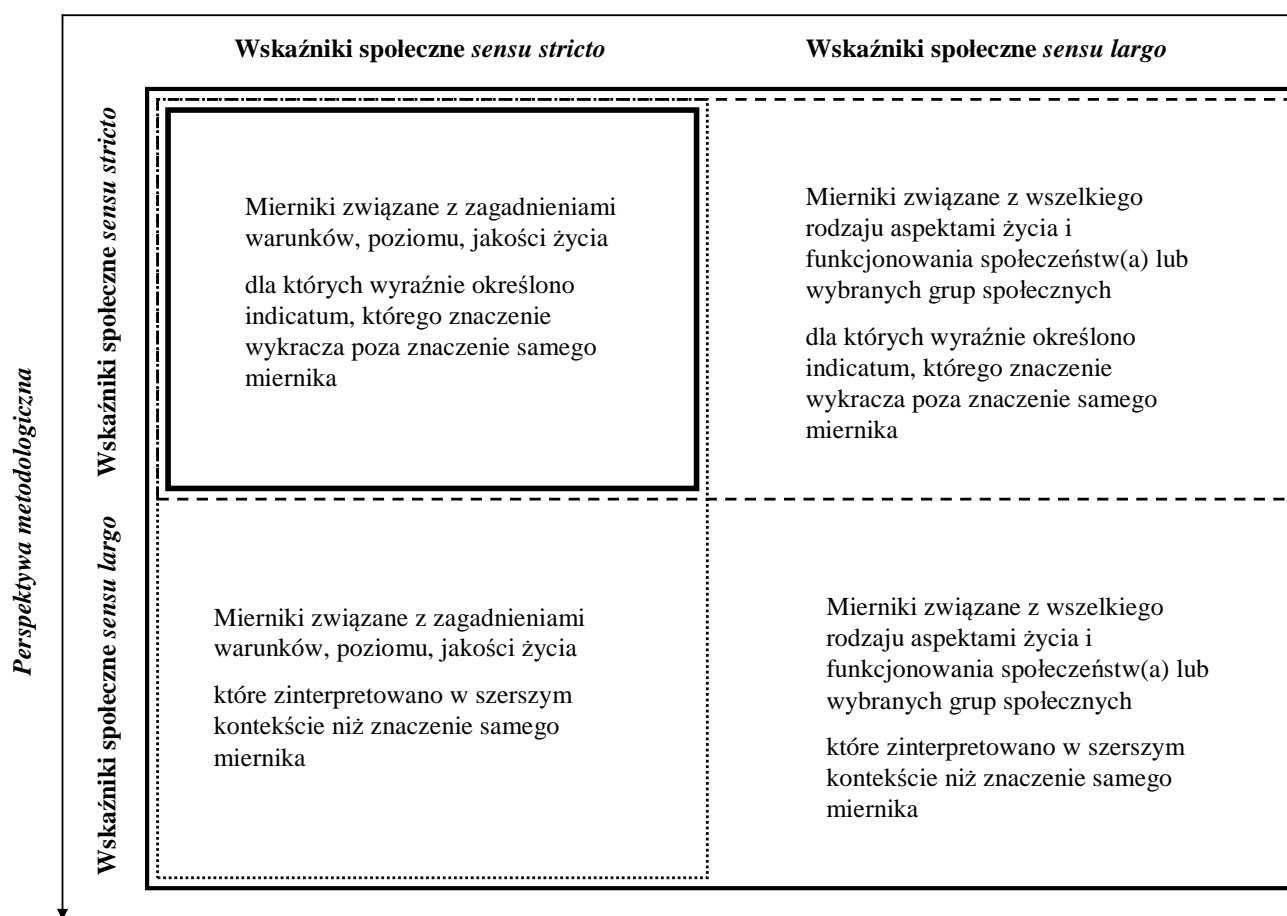
Wskaźniki społeczne od statystyk społecznych (mierników) odróżnia przede wszystkim to, że mają one zawsze, indywidualnie oraz w niektórych przypadkach jako zbiór lub system:

- a) *w wąskim ujęciu metodologicznym (wskaźniki społeczne sensu stricto w ujęciu metodologicznym) - wyraźnie określone indicatum, w rozumieniu socjologicznym którego zakres znaczeniowy wykracza poza znaczenie samego (jednego) miernika, który występuje w roli wskaźnika dla tego indicatum,*
- b) *w szerokim ujęciu metodologicznym (wskaźniki społeczne sensu largo w ujęciu metodologicznym) - interpretację w szerszym kontekście, aniżeli samo znaczenie danej statystyki/miernika; bez wyraźnego określenia indicatum.*

KARTA DLA EKSPERTA

Mapa definicyjna wskaźników społecznych

Perspektywa przedmiotowa

Opracowanie: Anna Kurowska

Pytania (do modyfikacji w trakcie przeprowadzania wywiadu, w zależności od przebiegu rozmowy z danym ekspertem):

Wskaźniki społeczne w polityce społecznej jako pracy naukowej ekspertów-rozmówców:

1. Która(e) z wyodrębnionych na zaprezentowanej mapie definicyjnej grup wskaźników społecznych jest(są) najbliższe Pańskiemu rozumieniu tego czym są wskaźniki społeczne?
2. Czy wykorzystuje Pan(i) wskaźniki społeczne w swojej pracy? Jak często? W jaki sposób? Z jakich źródeł danych Pan(i) korzysta? Czy konstruuje Pan(i) własne wskaźniki czy korzysta Pan(i) z istniejących miar?
3. Jeżeli wykorzystuje Pan(i) wskaźniki społeczne w swoich badaniach, to jaką rolę (funkcje) przede wszystkim Pan(i) im przypisuje: diagnostyczną, prognostyczną, ewaluacyjną czy porównawczą, a może jeszcze inną?
4. Czy napotyka Pan(i) na jakies problemy związane z wykorzystywaniem wskaźników społecznych w Pana(-i) pracy? Jeśli tak, to jakie? Jaka jest ich przyczyna?

Wskaźniki społeczne w polityce społecznej jako działalności praktycznej **(wersja pytań dotycząca polityki społecznej ogółem skierowana jedynie do grupy ekspertów „ogólnych”)* , **ze szczególnym uwzględnieniem polityki rodzinnej i polityki rynku pracy**** *(wersja pytań dotycząca tych polityk szczegółowych skierowana jedynie do grupy ekspertów specjalizujących się w tych obszarach polityki społecznej):*

5. Jak ocenia Pan(i) wykorzystanie wskaźników społecznych w planowaniu i ewaluacji polityki społecznej*/polityki rodzinnej**/polityki rynku pracy** w Polsce, na poziomie całych polityk szczegółowych oraz na poziomie programów ? Na jakie problemy w tym zakresie, jeśli istnieją, wskazałby Pan(i)? Jak jest Pana(i) zdaniem źródło tych problemów? Czy można tym problemom w jakiś sposób zaradzić? Jeśli tak, to w jaki?
6. (*)Czy istnieją przykłady wzorcowego, Pana(i) zdaniem wykorzystania wskaźników społecznych w polityce społecznej jako działalności praktycznej w Polsce? Jeśli tak, to jakie?
7. (**)Czy uważa Pan/Pani za warte rozwinięcia prace nad stworzeniem zestawu/systemu wskaźników operacjonalizujących w sposób możliwie kompleksowy przestrzeń zagadnień związanych polityką rodzinną/rynku pracy na potrzeby tej polityki? Dlaczego? Jeśli tak, to jakie powinny być źródła danych dla konstrukcji tych wskaźników (rozszerzenie statystyki publicznej i badań prowadzonych przez GUS, odrębne badania np. na wzór Diagnozy Społecznej, inne)? Kto powinien zająć się stworzeniem takiego zestawu/systemu? W jaki sposób taki zestaw/system mógłby być przydatny na potrzeby polityki rodzinnej/polityki rynku pracy?
8. (*)Czy uważa Pan(i) za zasadne stworzenie w Polsce systemu wskaźników społecznych na potrzeby polityki społecznej w Polsce? Dlaczego? Jakie powinny być źródła danych dla konstrukcji tych wskaźników (rozszerzenie statystyki publicznej i badań prowadzonych przez GUS, odrębne badania np. na wzór Diagnozy Społecznej, inne)?
9. (**)Które z zagadnień z zakresu polityki rodzinnej/polityki rynku pracy powinny być, według Pana(i) kluczowe z punktu widzenia polityki społecznej w Polsce?
10. (**)Czy mógłby Pan(i) wskazać na przykłady/propozycje kluczowych wskaźników umożliwiających operacjonalizację tych zjawisk/problemów badawczych?
11. Czy ma Pan/Pani jeszcze inne sugestie/komentarze w odniesieniu do wykorzystania wskaźników społecznych na potrzeby polityki społecznej*/polityki rodzinnej**/polityki rynku pracy** w Polsce?